

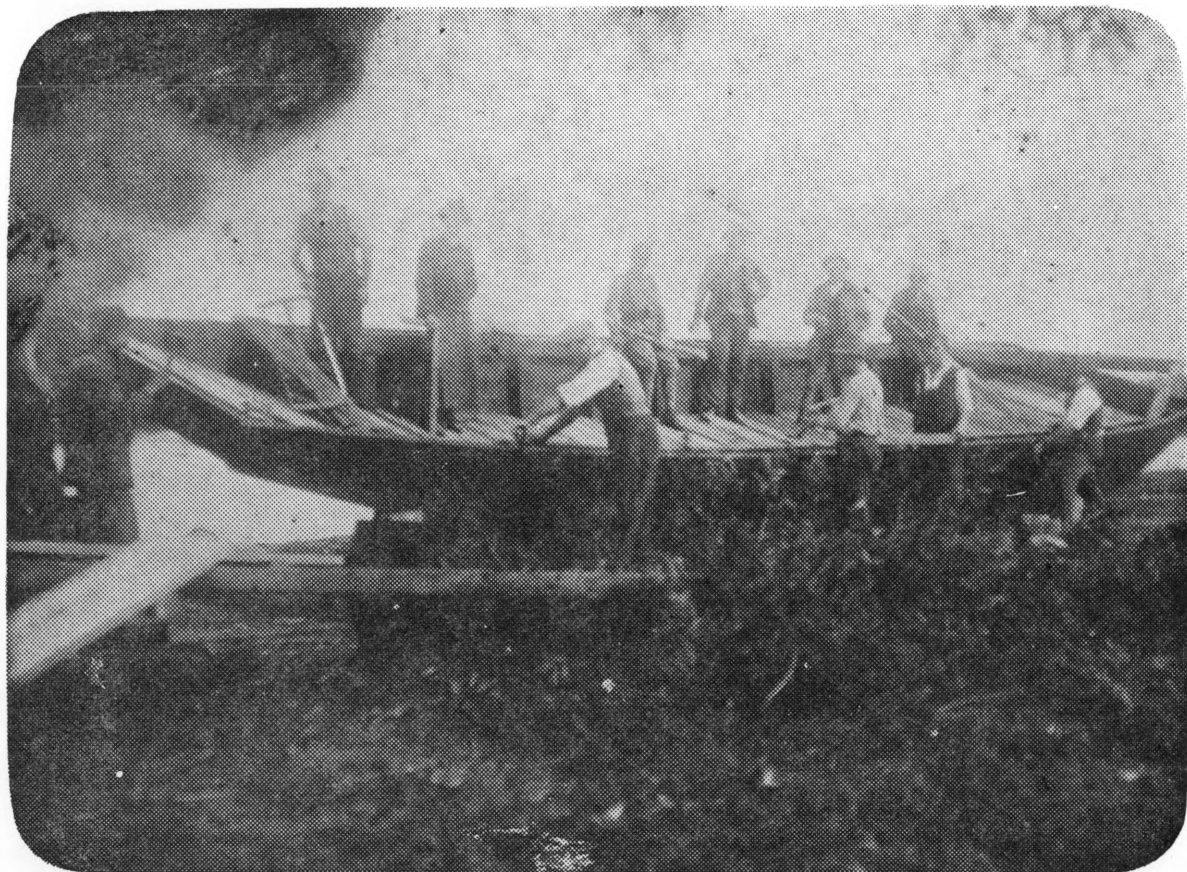
Podravsko likovno narodno stvara- laštvo (3)

**(ili razmišljanja o ljudima, prostoru i dobu
kada je nastajala i nastaje likovna
produkcija Podravaca)**

U ranijim člancima pisao sam među ostalim i o podravskom graditeljstvu, unutrašnjosti kuća i nekim ukrasima. Ovaj put ću se sjetiti nekih zanimljivih građevina o kojima do sada nije bilo riječi, kao i pučkog kiparstva, koje u Podravini za razliku od udomaćenog slikarstva (na staklu) ima daleko dulju tradiciju s obzirom na višestruke poticaje od kojih ne možemo smatrati beznačajnom vječitu potrebu čovjeka da od drveta sebi izrađuje predmete i pomagala, da ih zatim ukrašava i napokon da producira predmete s dekorativnom namjenom i jednostavno umjetnine. Iz ovog prastarog prijateljstva čovjeka i drveta nastalo je i nestalo dravsko graditeljstvo, čudesan ploveći svijet strojeva i plovila, što u svojoj utrobi kriju drvenu tehniku koja podsjeća na prastare mobile.

Uz ostalo drvodjelstvo na starim zasada-
ma i u Podravini je stvoreno pučko kipar-
stvo, koje ima svoj logičan nastavak u dje-
lima modernih podravske kipara naive.

Od svih poslova u domaćinstvu u polju
ili konacima naš čovjek najviše voli vino-
grad i svoju »klet«. Gorički poslovi nisu ni-
kada smatrani preozbiljnim poslom, primar-
nim poslom. Uvijek je rad u goricama bio
obavljan na čase u više navrata ili poslije
svega drugoga i možda je to izvorni razlog
da se češće navraća u goru. Tu je i ljepota
vinorodnih obronaka Bilo-gore, čiji se krajo-
lik mijenja od jutra do uveče. Jednako je
lijep u svako godišnje doba. Najduže se za-
držao dah starinskog življenja, intime, mira,
dobre kapljice, vesele pajdašije, običaja, baj-
ki, praznovjerja i odmora duševnog i tjeles-
nog. Nižu se običaji od martinskog krštenja
mošta do Vincekova, kada djecu odrasli ša-
lju bosu po snijegu da traže čuturice i baril-
ce tamo ispod živice i sječe, gdje su ptičji
svati. Gazda će obavezno odrezati lozu i kod

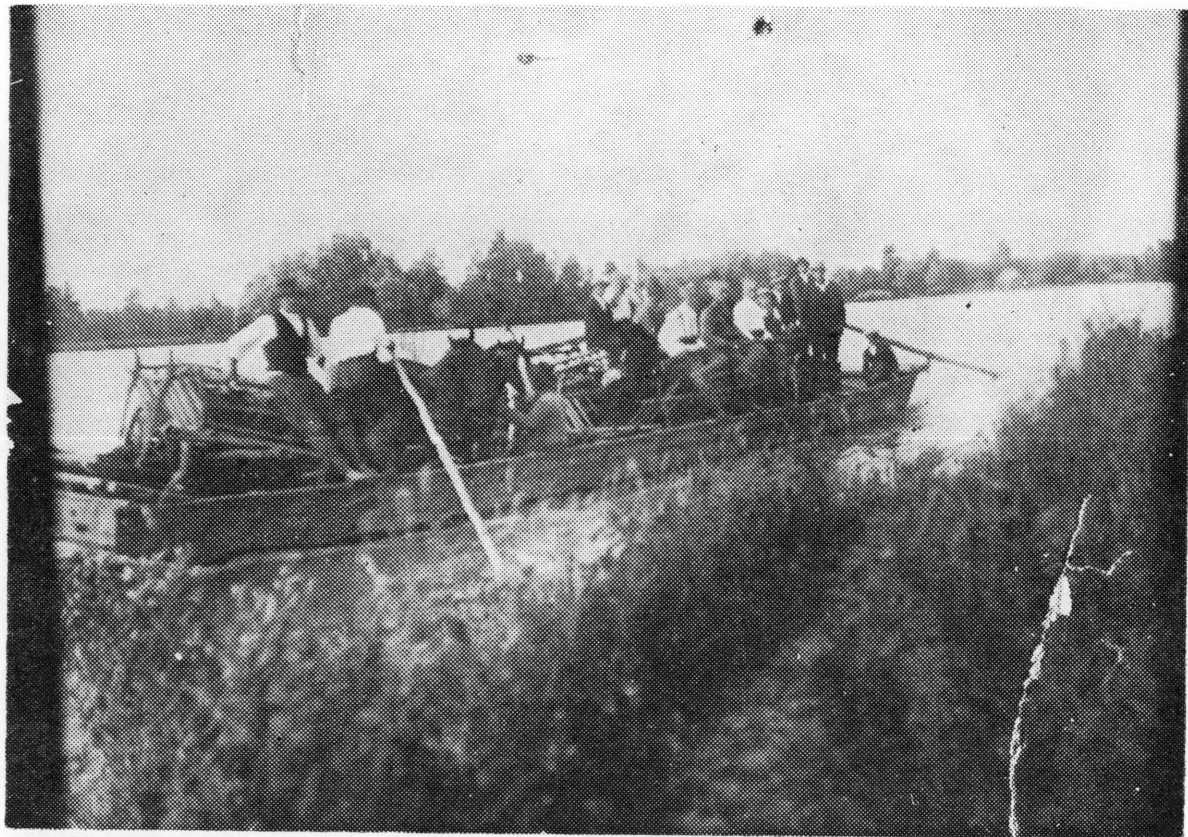
Gradnja kampa u Novom Virju oko 1930. godine. Snimio: Jakob Krčmar

kuće metnuti u vrč s vodom i tako vidjeti kakva će godina biti u goricama. To je mjesto ranoproljetne rezidbe i kopača, čije sam pjesme kao dijete slušao duboko u noć, kad su se umorni vraćali na počinak i napokon u goricama pjevali svoje budnice starina bard ilirac Ferdo Rusan, a najljepše svoje pjesme tu je ispjevao Fran Galović; npr.:

... Međaš Benkina s pijarom vina
više ne bude nigdar došel k nam ...

Kleti, ta stara zdanja građena od pletera i brvenja na »hrvatski vogel«, pokrivena slamom od pamtivijeka su uronjena u ovaj pejzaž. Zajedno s njim čine jedinstveno obličje; rekao bih da ne postoji prikladnijeg kraja

za njih. Ali ona polako nestaju. I stare preše s ogromnim prešpanom izgubile su svoj posao, a ognjište u kutu više se ne može nigdje naći. S time nestaje i ona poslovična čud goričarska, druželjubiva, veseljačka. Novi goričari donose ovovijeke navike i rekvizite, bruje motorne šprice i kultivatori, staro kostanjevo kolje je izgorjelo, betonira se i drugo. Organiziraju se plantaže. Srušili smo stare krovove i gradimo »vile« ružne i za ovo podneblje, arhitektonski promašene kao da smo na obali nekog švicarskog jezera. Natječemo se tko će izmisliti »ljepši« kič. Tu se ne može ništa, estetsko poimanje današnjeg čovjeka ne može se obraniti nikakvim prska-

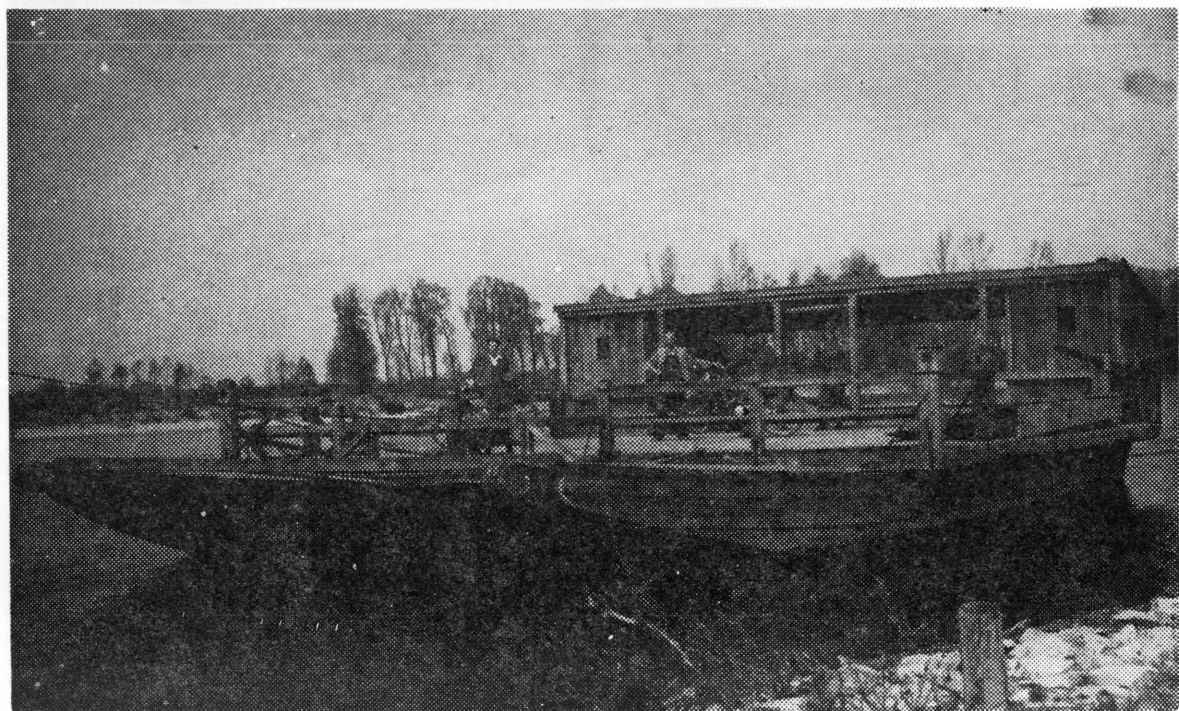
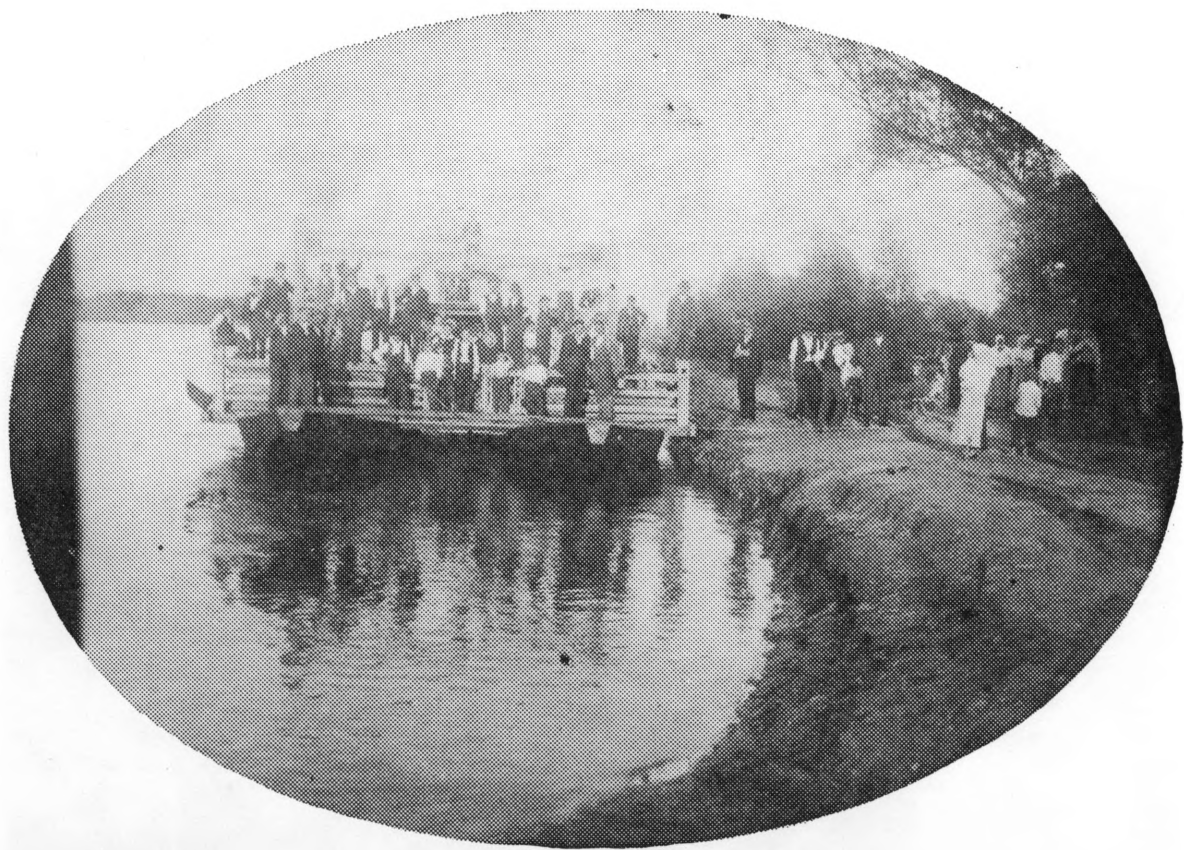
Brod na pošikače u Bukevju zvan »Lovrak«
oko 1921. godine

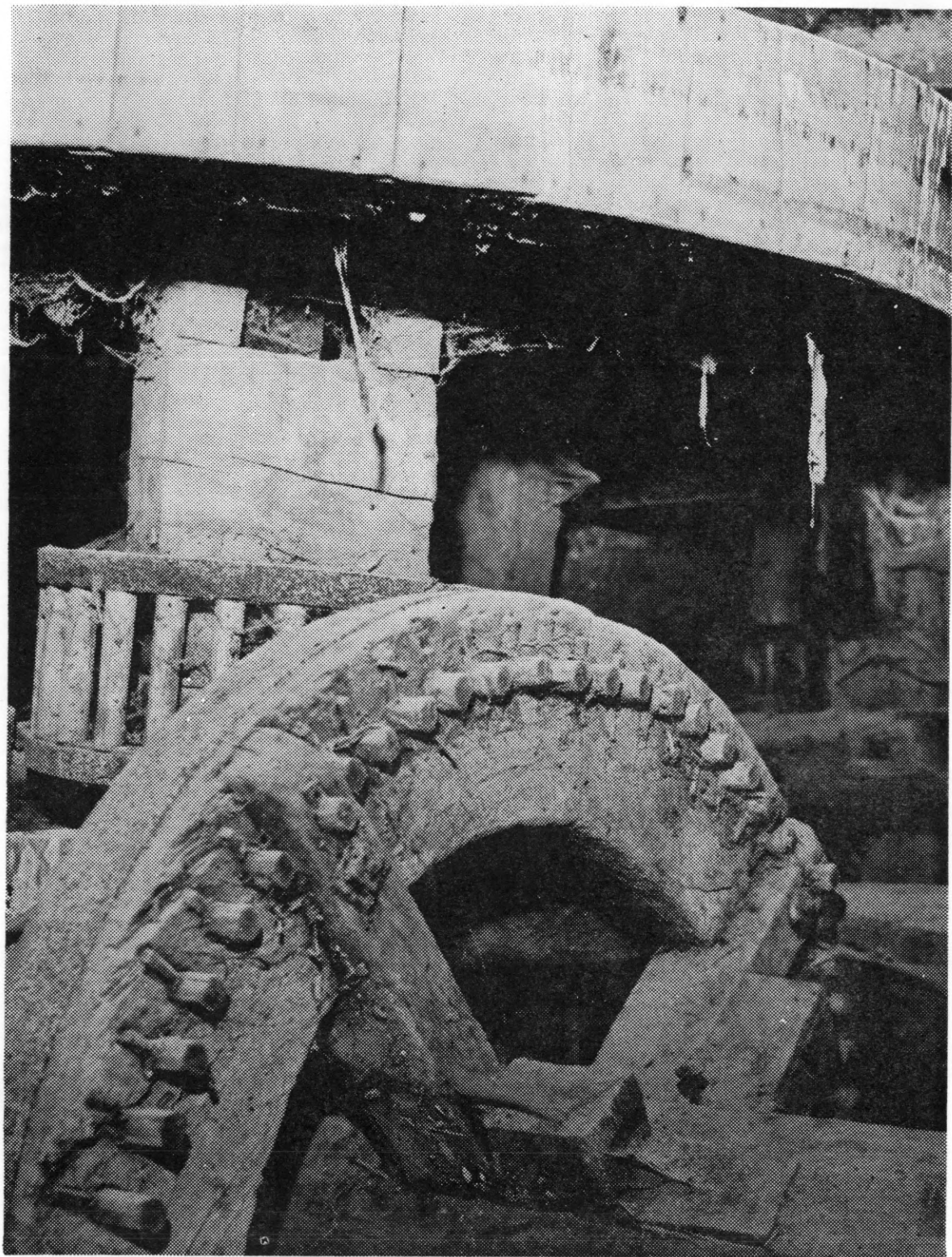
njem. Ostaje nam radost ako još negdje u-
gledamo slamom pokriveni, stari krov onako
kako se to od vajkada radilo. Možda će naši
ljudi jednog dana požaliti svoje sadašnje po-
stupke, jer gorice su uz malo sluha za vlas-
tиту tradiciju mogle ostati rezervat starog
načina življenja. Dolazeće generacije nam to
sigurno neće oprostiti.

Moderna tehnika je mnogo toga izmijenila
u načinu i aktivnosti današnjeg čovjeka.
Npr. nitko ne gradi ledvenice, velike kružne
jame duboke dva do tri metra i oko šest
metara u prosjeku natkrivene slamnatim
krovom. Zamrznute pridravске lokve i mrt-
vice izvori su ledu koji je u vrućim ljetnjim

mjesecima hladio gverc, medicu, krahl pod
licitarskim šatrama po podravskim sajmo-
vima i proštenjima. Slamnati podebeo krov
u vrućini ljeta održavao je nisku tempera-
turu i tako je leda bilo cijele godine jer hrpa
od četrdesetak vozova leda koliko je stalo
u ovakvu ledvenicu nije se tako lako mogla
rastopiti ispod izvrsnog toplinskog izolato-
ra.

Pčelinjaci ili vulinci podizani su u pojedinih
gospodara s posebnom ljubavlju prema
pčelarstvu. Iako se za Podravce može kazati
da su gotovo svi bili pčelari što su mnogi i
danas, ako ništa drugo svaki je imao po
dvije tri pletare prvobitno ispod strehe na

južnoj strani kuće ili koje druge gospodarske zgrade. U prastaro doba pčele su slobodno živjele po prirodi i osnivale svoje kolonije po šupljinama i dupljima šumskog drveća. Čovjek je pronašao pčelac i zadužio ga i tako dolazio do meda. Kasnije je začepio šupljinu, otpilio cijelo deblo i odnio k svome domu. Sada je na neki način pripitomio pčelu. Zatim je po šumi sam tražio šuplje drvo i preselio u njega one pčele koje su se rojenjem dijelile od matičnog roja. Kad je imao više društva, trebalo je to negdje smjestiti. Počeo je graditi posebne građevine samo za pčele. Drvena komora građena istim materijalom kao i ostale građevine pokrivena slamom a smještena iza gospodarskih zgrada u vrtu ili voćnjaku podalje od kuće ili štale. Na južnoj strani su ostavljani otvori kako bi se na njih pripasala leta pletenih košnica često omazanih blatom. Mnogi pčelari su svaki ulaz u košnicu bojili drugom bojom kako bi olakšali pčelama povratak u vlastitu košnicu, jer čmelec navodno raspoznaje boju. Drvene košnice izradi sam pčelar ili to naruči kod seoskog rezbara i ukrašava različitim rezbarijama, a nije rijedak slučaj da im je davao ljudski ili životinjski oblik. Npr. poznate su košnice u obliku medvjede skulpture.

Govoriti o podravskom graditeljstvu, a ne spomenuti dravske mlinove i skele — priča ne bi bila potpuna. Znatna graditeljska aktivnost vezana uz moćnu Dravu, u prošlosti je upravo bujala. Danas u tom obliku ne postoji. Grade se moderni mostovi i željezne skele, a mlinsko kolo više se nigdje ne vrti podravskim vodotokom. Nekada, osim šajkaša — plovećih trgovaca, zlatarskih zanešanjaka, koji dravski bjelutak ispirahu na sunčanoj zvijezdi od ishoda do zahoda jezero bogovetnih dana za zrnice žutog praha. Ribari bijahu nešto sretniji, pa i danas otiskuju drvene čamce od svojih obala i čame uz udice u jutrima i večerima.

Umjesto beskrajnog kraljuša vodenica, melvenih mlinara od međimurskih dubrava do slavonskih čiga, drvenih brodova (skela) dobravskog, legradskog, gotalovskog, noviogradskog, molvarskog, novovirovskog, zdelarovojskog, brodičkog, križničkog, rijeka danas očekuje moderne riječne brodove i šlepere od Osijeka, koji će bukom i sirenama plašiti vodomare. Neće to biti tiha plovidba kao ona donjodubravskih fljojsara. I Sv. Nikola, patron vodenih ljudi, ne svraća više o Nikolinju u vodenice da s mlinarima i njihovim veselim deklama izabere najčalarnijega ketuša uz rakiju i sušenu slaninu konačku.

Razgovarao sam s čuvenim graditeljem skela Stjepanom Vitkovićem (1905) iz Novog Virja na domak Bukevja i njene skele gdje i sada živi. Bio je pomoćnikom svog molvarskog lermajstora Fosića, također čuvenog graditelja drvene dravske flote. Majstor Stjepan priča kako je za predsjednikovanja Martina Berte vadio zemljoradničku obrtnicu i delal brode u Gotalovu, Molvama pri Bukevju, Brodiću i Križnicama: »Sve sam to delal. Imel sem svoje dečke, radnike i delali smo. Najprije se postavi postolje na koje se komp delal. Stope smo pozakapali na meter i četrdeset dožine a tu so došle planke pet centimetrov debljine. Na nje se postavljav najprije pod. Deske smo kračili na roke, onda još neje bilo mašinerije. Imal sem svoje sposobne dečke koji so to fastali na roke.

Stranica 276:

Svečanost prigodom puštanja u promet skele u Novom Virju 1931. godine (dolje) Bukevski brod (graditelji: Fosić i Vitković iz Molvi) 1949. godine. Foto Fabijan Židovec (gore)

Stranica 277:

Unutrašnjost Kosovog mlina na Zdelji kod Miholjanca. Snimio Josip Pevec

Stranica 279:

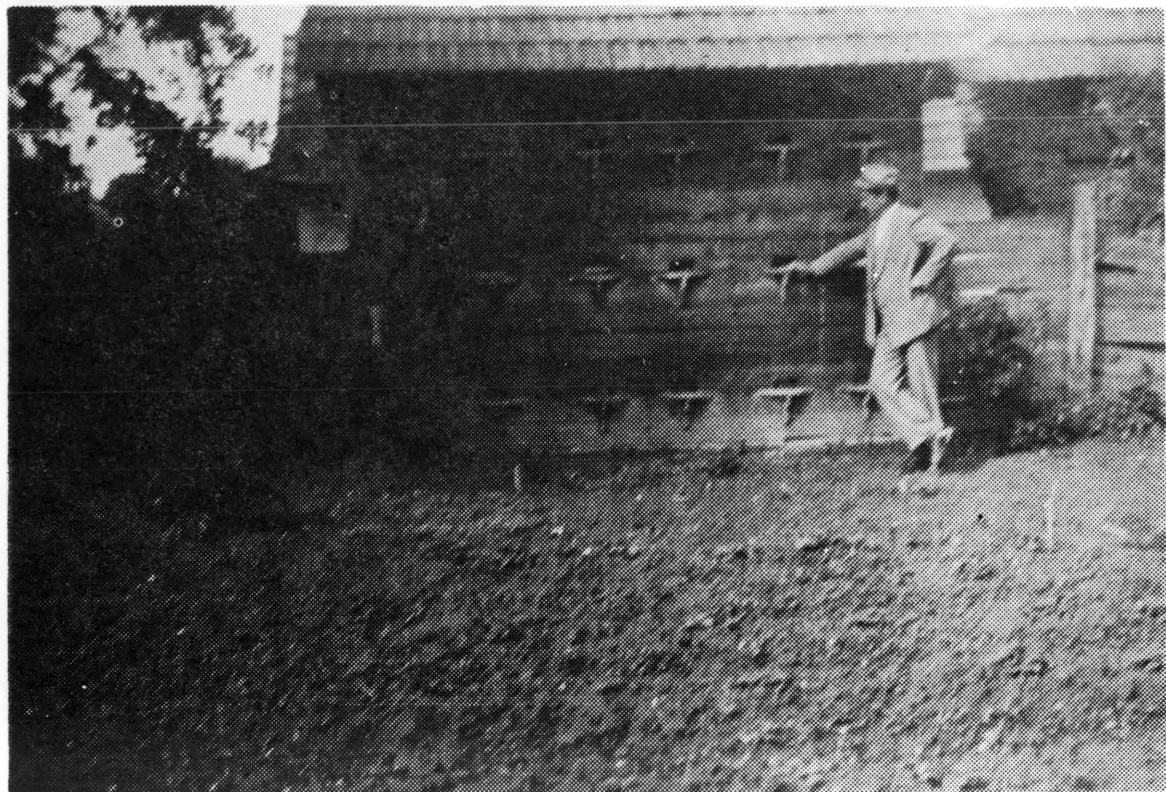
»Šetnja« Dravom između dva rata (gore) Mlin na Dravi kod Novog Virja — danas ne postoji (dolje)

To je pilenje. Koso se postavi pilot na kojem gore stoji jedan pilač koji poteže pilo prema gore, a dole so tri koji pilo pak potežu prema dole. Zopci so okrenoti prema dole i dok pila ide dole, najviše odreže. Imal sem i slačivo dva metra dogačko na kojem je jeden dečko sedel a tri so vozili. Dva so vozili na roke, a trejti je kormanil. Slačnico je trebalo opteretiti i ona je onda primala točno. Te so deske bile po deset do dvanajst metri dožine. Oni so vlekli i to je tak išlo. Dok je takva

deska bila gotova se je išlo na štraj širino, se so deske morale biti jednako široke. To je bilo potrebno radi štukanja kad je komp bil dokši nego deske. Na mestu štukanja deske so morale biti jednako široke na milimetar radi spajanja. Dok je pod bil stegnjen na njega so bile zmonterane hegije, tak smo zvali rebra kompa, a onda je počelo pričvršćivanje deski sa strane i to od gora prema dole. Najprije se zabila gornja ličnica po cele dožine kompa z jedne i z druge strane a

Vulinec — pčelinjak iz Virja
Foto Barica Glavnik 1943. godine

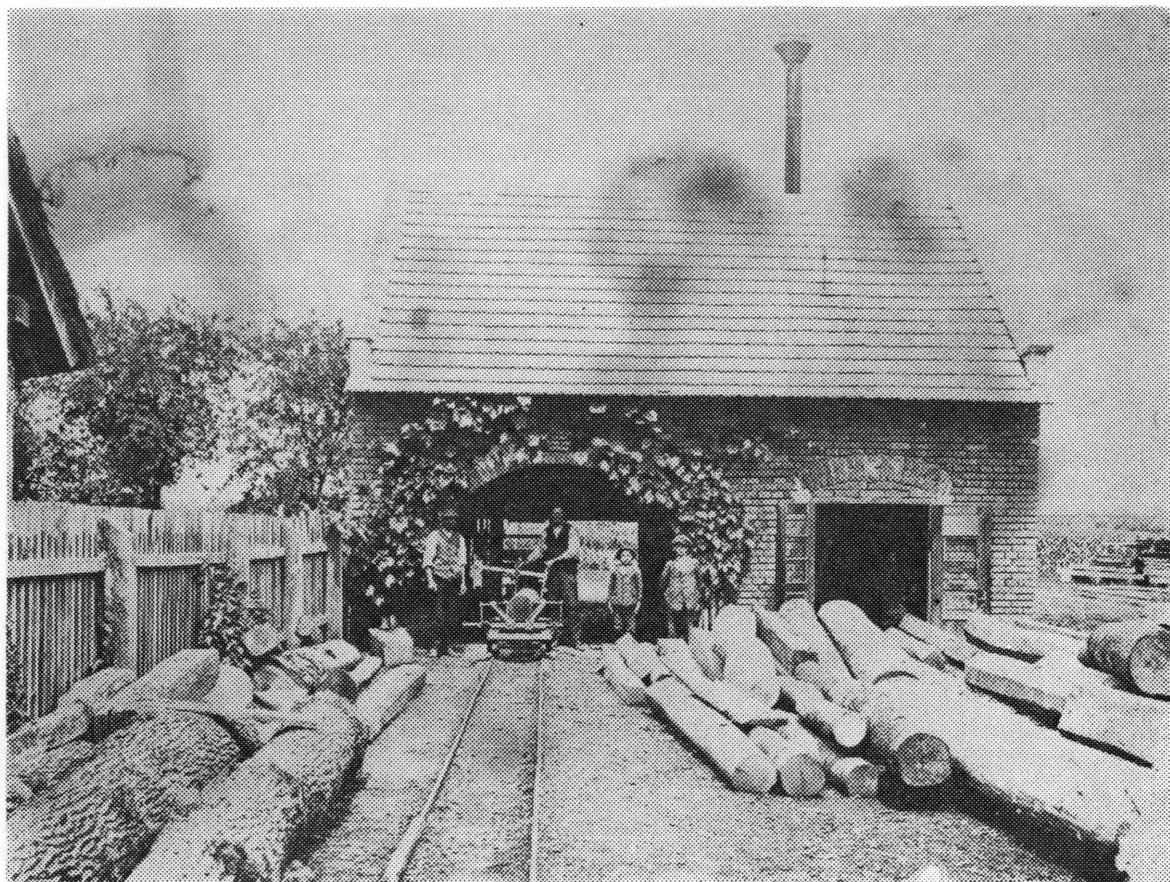

onda so se druge deske koje so bile do ličnice za njo z lanci pritezale i zakivale kovački skovanemi čavli sedem milimetrov dogački četrtastoga profila. Glave so imali kak kapice pod kojoj se namatala kodelja prije zabijanja. Tak zabiti čavel neje nigdar pušćal vodo. Dok so bile deske zabite do poda onda je dolnja zabijana za pod a onda se jedna strana stopov na koje to počiva potkopa i komp se pusti na jedno strano, nagne se. Ona druga strana se digne gvintami i onda

se z vanjske strane rajfalo. Suvo muhovinje se natiskalo med deske a na to zabijali rajfi. Z malemi klamficami, žabicami, to se je napravilo i na druge strane. I sad je komp bil gotov. Višek hegija se otpili.

Tako da sako drugo rebro ostane višeše za deset centimetrov, a na nje se vežo grede koje so pak spajale dva kompa na koje je onda došel pod koj je bil ograđen zaštemanemi stopi i med seбом povezan z gredami. Se se to na kraju dobro okuje kovačkemi

Pilana Šimuna Aušpergera u Novom Virju oko 1925. godine

Mijo Kuzman: Goričar

Alati korišteni u podravskim vodenicama, snimljeni u Kosovom mlinu u Miholjancu (iduća stranica)

šinjami. Med dvema gredama kak se dojde na skelo zadelane so dve grede koje se dado pomikavati, a to je zato kaj blago i ljudi ne opano v Dravo. Bilo je i toga«.

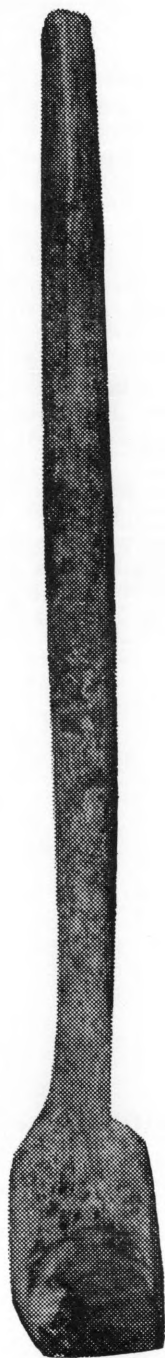
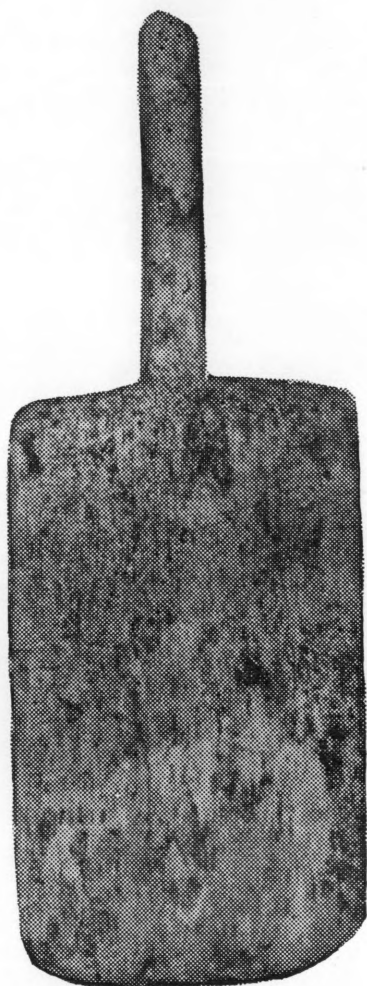
Takva skela ima dva pramca koji se zovu gopci (valjda dolazi od gubec, gubica, nos), a ukrašava je rezbarijom, volutama ili kojom drugom ornamentikom, dok se zadnji kraj zvao zaritek. Ovo ukrašavanje podsjeća na prance jadranskih galija. Na zaritku je montiran korman, a tu je i skelareva kućica i nadstrešnica.

Mlinovi su građeni na istom principu, s razlikom da mliniski kompi nisu imali zaobljeni trup već su daske ličnice bile ravne, a kljun na prednjem kraju bio je kos i ravan. Komp koji je nosio drugi kraj osovine s mliniskim kolom zvao se navodnica.

Unutrašnjost kako u ovim riječnim tako i u onim potočnim mlinovima nabijena je drvenom mehanikom i pobuđuje divljenje i priznanje starcima koji su ovdje promicali tko zna čiju kulturu i iskustva. Svejedno. Bili su vješti u pretvaranju vodene snage u samljeveno brašno. Drvena kola, zupčanici, poluge i transmisije, sve je u pokretu i funkciji. Kad sam ušao u Kosov mlin na Zdelji u Miholjancu, učinilo mi se da sam komarac u velikom zidnom satu. Tu je sve škripalo i tutnjalo, klepetalo i zvrčalo, sve je bilo u pogonu. Vrijedni majstor Kos iskoristio je maksimalno mogućnost drveta, svoje i pradjedovsko iskustvo. Svakim danom je nadograđivao po neki kotač ili kolo, transmisiju i polugu. Na kraju je njegov mlin obavljao tridesetak operacija: mljeo žito, uz to pilio drva, klepao kosu, runjio kukuruz, sječkao kukuruzovinu itd., čak ga je i budio kada je žito u grotlu bilo pri kraju i kad je u njega trebalo nasuti novu zasipaču.

Dravski su mlinari i mlinovi odjednom nestali kao da ih je Drava odnijela. Ponekad se to zaista i dogodilo, ali su ketuši uhvatili i natrag dovukli odbjegli mlin ili napravili novi savršeni. Danonoćno se mljelo od izvora do ušća, što je tada bilo dovoljno da zadovolji potrebe pridravskih ratara u kojih je uvijek pomalo bilo pšenice bjelice i zlatnog zrna kukuruza. Kako bilo da bilo, više ih nema i red je da se prisjetimo njih, mlinova i kupanja oko kola kao i mnoštva priča, anegdota i pošalica mlinarskih i njihovih pomelajaca.

Melin koji je mogao dnevno samljeti više zrna bio je na glasu, bio je gizdaveši. Vlasnik žita je plaćao četiri vaganca žita vujma za jedno samljeveno vreće, a vaganec je težio po prilici jedan kilogram. Finoća brašna ovisila je o razmaku kamena. Ako je mlinar posedio veći razmak, onda je »išel šrot«. Kapa-

citet mlina mjerio se po tome koliko je vagana žita vujma dnevno zaradio. Ketuši su bili suvlasnici, a svaki je imao udio u mlinu, tj. bio je suvlasnik. Od dnevne zarade imalo je vagan ili više, a ketuško pravo prodavalo se ili nasljeđivalo. Polagane vodenice, jednolično i bez žurbe okretale su svoja kola, a mlinari si kratili vrijeme rakijom, djevojkama ili veselim udovicama. Uz sliv Drave i danas se čuju pjesme ljubavne i tužne, a pričaju se bezbrojne zgode i pripovijetke.

Uz svaki mlin ili skelu obavezno je bio privezan čamac ili dva koji su sagrađeni na isti način kao i kompi. Skoro svako domaćinstvo uz Dravu imalo je svoj čamac čona, kojim se odlazilo loviti ribu, odlazilo se na sinokošu preko Drave ili mrtvice čak i u nedjeljne šetnje. U njima se prevozilo blago, sijeno, ljetina, drva i sve što je bilo potrebno.

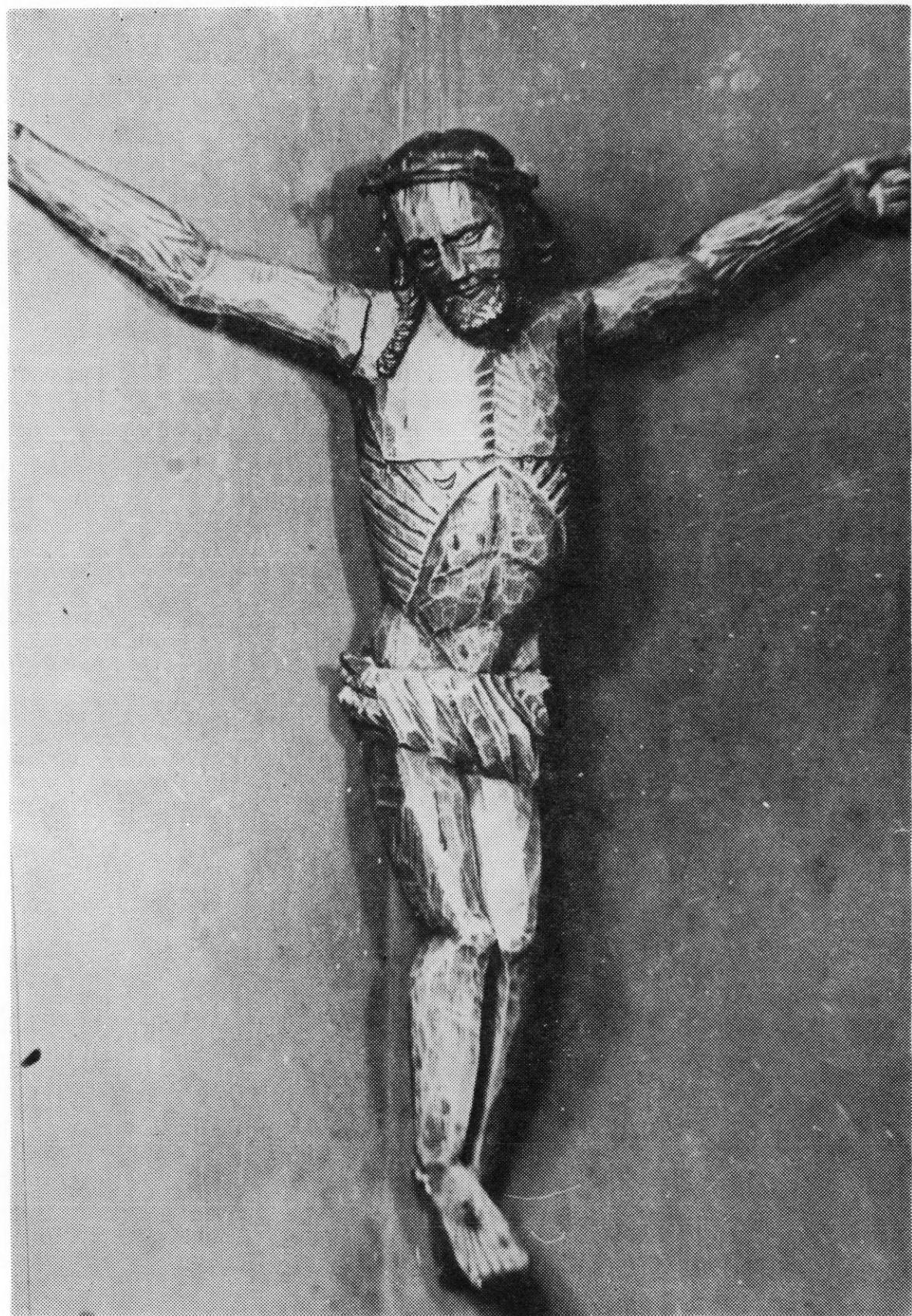
Još kada nije bilo čvrste užadi po kojoj klizi kolotur s konopcem koji određuje relaciju skele, ne tako davno tjerali su ih skelari na pošikače. To su bili dugi kolci kojima su veslači upirali o dno riječnog korita i tako pomoću kormilara stizali na drugu obalu. Bio je to galeotski posao, a prelaz je uvijek ovisio o vodostaju rijeke.

Podravski meštari na daleko su bili poznati po svojoj vještini i umijeću ne samo u, sada već iščezloj, dravskoj arhitekturi već i u izradbi svih mogućih ostalih pomagala, alata, strojeva, o kojima će biti kasnije riječ. Za sve su koristili drvo domaćih kolinjaka i šumaraka, a napose kvalitetnu hrastovinu virovskih širina, šume nadaleko poznate i po legendama, pripovijetkama i narodnoj glazbi i poeziji.

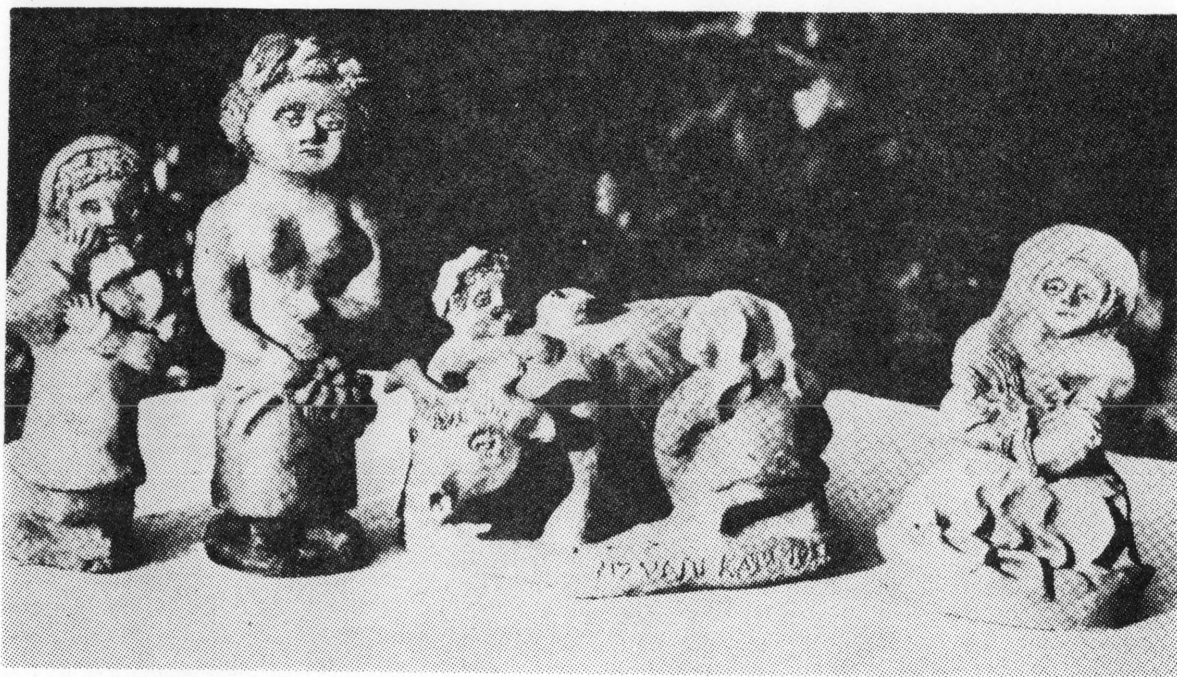
Mrtvi Krist, skulptura iz Čepelovca, drvo

Drveno raspelo s kraja prošlog stoljeća (nađeno u obitelji Kvakarić u Koprivnici) — 285. stranica

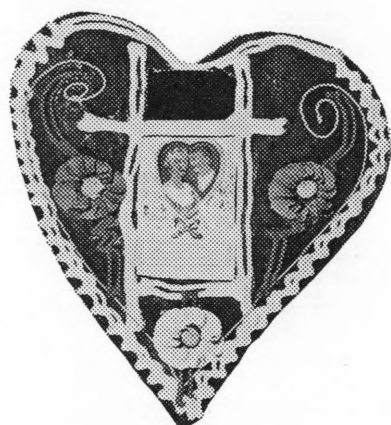
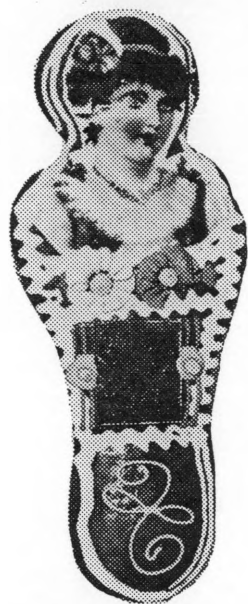
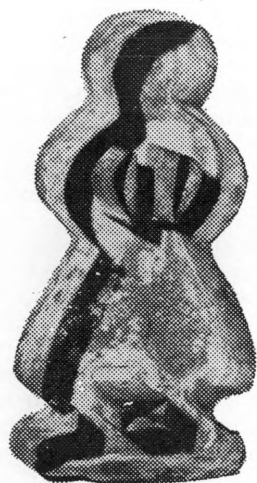
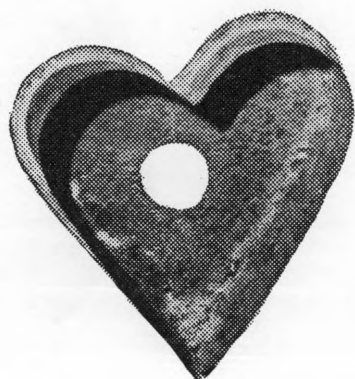

Široko je polje pučke likovne produkcije. Svakako plastici pripada značajno mjesto, ponajprije drvenoj, a zatim i onoj u ostalim materijalima. Rezbarija u dokolici postaje običaj, a kasnije i duhovna potreba mladog čovjeka. Uz blago na paši raspolagalo se velikim viškom vremena i tada se zadovoljavaju rezbarenjem i ručnom obradom različite

dnevne potrebe. Kod toga se razmišljalo o materijalu, obliku i ukrasu i funkciji. Taj nekadašnji čovjek nije učio u školi kako je priroda lijepa, on je dio nje i naprosto je osjeća. To raspoloženje ostavio je u kiparskom djelu. Ostavio je tragove svog mišljenja, a drvo je osjećao kao materijal svog kazivanja vođen čudesnim porivom što je

Kata Vizvari: grupa kipova, pečena glina

Licitarski modli od lima (gore) i otisci iz licitarske radnje Kerstner u Ludbregu (Snimio Josip Pevec)

nastanjen u njegovoj duši od pamtivijeka. Utjecaja je bilo sa svih strana, ali oni prođu kroz srce domaćina i bljesnuše tako naški da im je podrijetlo izgubilo gotovo svaki značaj i ne stilske pripadnosti. Ističu se pojedinci, zanesenjaci, ponijeti pohvalama, stimulansom svoje okoline. Zagledan u barokno drvlje što je stoljećima kupovano u alpskim majstorskim i drugim radionicama za naše oltare, naš priprost čovjek pokušava i sam u drvetu izrezati božanstvo ili anđela. Uzori su vidljivi, a ruka nevješta i nevježbana ni u jednoj radionici, vođena je prirodnim darom. Griješi u proporcijama, naglašava najznačajnije, gornji dio tijela (glava, grudi, pleća...). Niknula su raspela na križanjima u polju, mali oltari zavjetni, pilovi, Sv. Furjani na zabatima, soldati i pijetli na kućama, konjske i ljudske glave na škripcima — kolibama, drveni medvjedi — košnice, snjegovići, plašila i nebrojene pekarske i licitarske slatke stvari i modli i još mnogo stvarčica što nose značaj pučke plastike. Iz religioznog strahopoštovanja prinosi žrtve na proštenjima, kupuje zavjetne kipiće lijevane od voska u drvenim modlima. Pamti te simbole. Kupuje licitarske konjiće, bepke i srca. Netko je to napravio. Domaći čovjek oponaša.

Ovdje se dakle radi o posve drugim potcijajima u odnosu na podravsko pučko slikarstvo, naročito današnje, u čijoj sjeni neopravdano životari plastika. Ne samo boja, šara i lik, već i treća dimenzija donosi čovjeku novi interes i aktivnost.

Današnji kipari, tzv. naivi, da ovaj put prešutimo one često spominjane, donose u svom opusu čudesna ostvarenja. Pokojni Branko Gaži (1933—1976), Mijo Kuzman (1910.), Dragica Belković (1931.), Kata Vizvari (1918.) i Đuro Zvonar (1915.) autori su čiji rez u zdravom drvetu otkriva portret domaćeg čovjeka, a često su ovi umjetnici naroda sposobni rješavati i daleko teže zadatke, kompozicija, grupa i prizora vezanih za našu svakodnevicu i sadržaje iz svoje okoline. I dok dljeto, nož, kakva stara britva ili škljoca kao i »na brzaka« napravljen bezimni alat, predstavljaju sav alat ovih rezača, dotle su rijetki koji mijese glinu u forme svojih vizija, ponekad dodaju lirske detalje prozaičnim situacijama, kao što to radi Kata Vizvari. Osjeća ona taj materijal još od onog doba kada je slučajno zamijesila grudu ilovače i pokušala to ispeći na žaru domaćeg ognjišta.

Pokojni đurđevački rezbar majstor Hloušek, čiji je reljef primijenjen na vratima i škrinjama, do dana današnjega nije dobio nasljednika.

Medaljon, reljef u bukovom drvetu s početka stoljeća (Budrovac)

Znatan je stupanj kiparskog primijenjenog umijeća što je pred autora uvijek postavljao zadatak jedinstva oblika i funkcije. Spomenimo košnicu u obliku medvjeda. Skulptura je šuplja s letom na trbuhu kroz koji se šuljaju pčele. Slična dosjetka je i s kobilom — škripcem alatom, rekao bih mobilom, koji na vrhu poluge ima izrezanu glavu konja a nekad i čovjeka. Kad je čovjek radio na njoj, zapravo je jašio. To je asocijacija na konjanika. Priče o kobili i medvjedu nisu usamljene a primjeri su primijenjenog kiparstva našeg svijeta. U svim krajevima gdje pada snijeg, pa prema tome i u našim krajevima, odvija se znatna skulptorska aktivnost u nas. Svake sniježne zime po podravskim selima može se vidjeti na stotine snjegovića i prokleta je šteta što ova produkcija nema dužeg vijeka od svakog snijega, jer sam vidio ostvarenja koja bi valjalo sačuvati. I tako ova pojava ostaje kao neka vrsta pučkog hepeninga.

U ovom članku pokušao sam opisati, uz djela, raspoloženja, prostor i životne potrebe u kojima je kroz minulo doba i sadašnjicu naš čovjek stvorio svoja likovna duhovna dobra što ih uz sačuvane primjerke treba čuvati i u sjećanju i u srcu.

RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI

navrat — interval, (u par navrata — nekoliko puta)
brvenje — debele drvene daske na klijetima
pamtivek — vrlo davno
gverc — licitarski napitak od meda
medica — licitarski napitak od meda
šatra — licitarski šator
vulinec (negdje vulnjak) — pčelinjak
pletara — pletena košnica, nekada su je u naše krajeve donosili Zagorci
čmelec — pčelac, roj pčela
Zadušiti — ugušiti
leto — otvor na košnici s kojega polijeću pčele
skela — dravski brod
ishod i zahod — izlaz i zalaz sunca
jezero — tisuću
bogovetan (dan) — čitav dan
krajluš — nakit, perle
melven — bijel od brašna
čiga — bunar s polugom (u prekodravlju i Slavoniji)
čalaren — veseo
lermajstor — poslovođa
komp — veći čamci na kojima su smještene skele i mlinovi
planka — deblja daska

kračiti — blanjati
fastanje — pilenje grede, jedan pilač gore, tri dolje
pilot — debela greda
zoppci — drveni zupci
slačilo — slačnica, velika blanja, statična
kormaniti — kormilariti
štraj širina — jednaka širina
hegije — rebra kompa — broda
ličnica — daske s lijeve i desne strane kompa
gvinta — ručna dizalica
rajfanje — zatvaranje pukotina letvama
rajf — letva, letvica
klamfica — spojnica kovački napravljena
žabica — mala spojnica
zaštemati — ugraditi
šinja — željezne trake
opasti — pasti
gobec — pramac kompa
zaritek — krma kompa
korman — kormilo
navodnica — pomoćni komp koji nosi osovinu mlinskog kola
palca — drveni zupci na drvenim kotačima u mlinu
ketuš — suvlasnik (od madž. kety — dva, drugi)
pomelajec — onaj kome se melje žito
vaganec — mlinarska mjera za žito
vagan — veća mlinarska mjera
vujm — plaća mlinaru za meljavu
šrot — grubo mljeveno brašno
čon — čamac
blago — domaća živina u gospodara
pošikači — kolci kojima se nekada gurala skela preko Drave dok još skele nisu klizile po užetima
kolinjak — privatna šuma uz vinograd

LITERATURA I IZVORI

- Zbornik za narodni život i običaje, I sv. 1896.
- Zbornik muzeja grada Koprivnice, 1946.
- Ivanečki kalendar 1977.
- Podravski zbornik 1975.
- Podravski zbornik 1976.
- Vjesnik etnografskog muzeja u Zagrebu, knjiga II, sv. 3 i 4.
- Kaj, 6-8/1976.
- J. Baldani, predgovor katalogu X izložbe DNUH, 1975.
- Glasnik etnografskog muzeja, br. 37, B, 30, 1967, 27, 1964.
- Dr Milovan Gavazzi: Kulturna analiza etnografije Hrvata
- P. Lukanec: Zapisi
- Narodna starina br. 21, 25, 32, 4 i 34
- J. Turković: Neobjavljeni zapisi i zabilješke
- J. Turković: Fototeka